

Štev. 4.

V Ljubljani, 1. malega travna 1914.

Leto XV.

Slovo bolne Minke.

(Slog in napev po narodni pesmi.)

*Prišla bo pomlad zelena,
s cvetkami vsa okrašena;
srečen, kdor jo včakal bo
in vesel prepeval z njo!*

*Meni pa so dnevi šteti,
ki imam jih še živeti;
kašelj hud se me loti,
konec mojih bode dni!*

*Ljube moje tovaršice,
dajte mi v slovó ročice
in ne zabite namé,
ko bom v grobu spala že!*

*S cvetjem grob mi nasadite,
večkrat k njemu prihitite
in zapojte na ves glas,
da se slišalo bo v vas:*

*Mlada Minka tu počiva,
ki preveč je bila živa,
poslušala ni svaril,
pa je padla v grob nemil!*

*Ako slušala bi bila
in na zdravje bolj pazila,
lahko zdrava bi kot me
še živela vrh zemljé!*

*Kolikrat smo skup igrale,
cvetke brale, prepevale;
v zemlji tu leži sedaj,
Bog daj njeni duši raj!*

Fr. Rojec.

Svatba na morju.

Bel golob in golobica
zgodaj zjutraj sta se vzela.
Preden solnce zasijalo,
svatba je začela

Dideldi, oj, dideldaj,
v svate burja priletela,
dideldi, oj, dideldaj,
v dudo piskati začela.

To zaplesali so valčki,
družice meglice,
to zaplesali so čolni,
hitre jadrnice!

Dudala pa je duduška,
svatje so poskakovali
in nevestica in ženin
in še vsi ostali.

O, to bil je ples poskočen! —
A na pir so pozabili,
dideldi, oj, dideldaj —
in še vina niso pili!

Drago Širok.

Deklica in metuljček.

Deklica:

Prezgodaj, metuljček, okrog že frčiš,
prezgodaj pomladnih se dni veseliš:
po jarkih in hribih, glej, sneg še leži,
noč mrzla bo prišla, in zmrznil boš ti!

Metuljček:

Če zmrznem ponoči, zbudi me spet dan,
in v žarkih se solnčnih spreletem krasan;
če slana življenja tvoj cvet zamori,
pa žarek noben ti ga ne oživi!

Fr. Rojec.

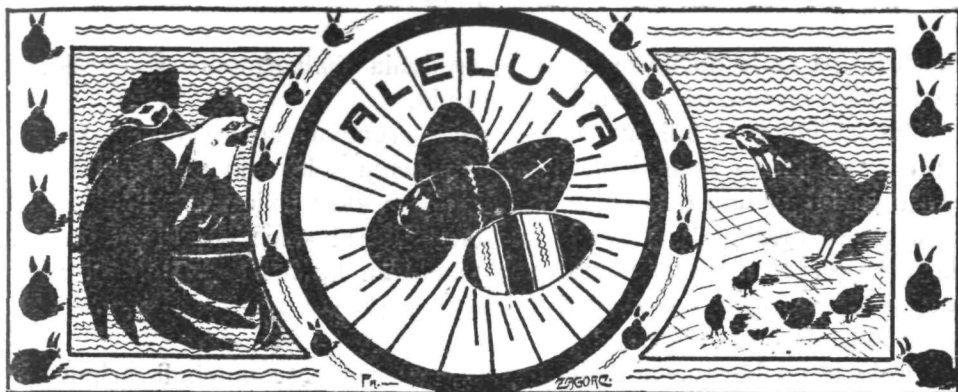
Ptičkom.

Ptički, lahko ste veseli:
zimo ste prestali,
zdaj pa boste zopet peli
o pomladi zali!

Lépo, brezskrbno življenje
spet se vam ponuja;
meni pa mlado zelenje
grenko bol le zbuja:

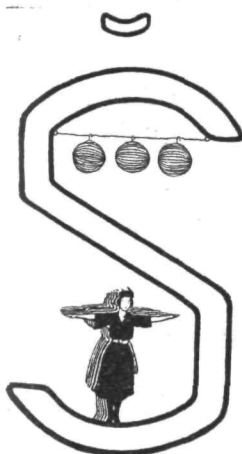
Na mladost, ki mi brez cveta
v temi je minila,
mislím zdaj na pozna leta,
a brez tolažila!

Fr. Rojec.

CVETINOMIRSKI:

Spomladi.

šink! Ščink! Ščink!...

Zunaj so peli ščinkovci in pozdravljali pomlad, žvrgoleli so liščki, strnadi so drobili svoje vesele pesmi, nekje iz gozda se je oglašala kukavica. Jasno in modro je bilo nebo... da si mi pozdravljeno, ti solnčnočisto nebo! V nemirnih poletih so švigale nad vasjo vračajoče se lastavke in se kosale z mimo letečimi grlicami, še višje v toplém ozračju so jadrali beli golobje, so hiteli v daljo temni vrani. Prerोजना priroda za vasjo se je kopala vsa dehteča in kipeča v svetlem morju solnčnih žarkov, ki so lili blagodejno na zemljo in jo milostno napa-

jali s svojimi vedno svežimi močmi. Kakor mehke, biserne preproge so se širili na vse strani zeleni travniki, polni cvetja in radosti; vsepovsod se je bohotil v prijaznih gručah vijoličasti pomladanski žefran, po bregovih so zlatele trobentice, dehtele so deviške vijolice, v senčnatih gajih so rasli mlečnobeli bingljajoči zvončki. Klilo je v njivah, že ped visoka pšenica je rahlo valovila v gorkem južnem vetru; visoko nad poljem je že prepeval škrijanček, v zraku je nepremično visela postolka, dolgo se ni ganila s svojega mesta, v solncu so se lesketale vztrepetavajoče bakrenorjave peroti; končno je padla bliskoma kakor kamen na tla in se skrila v pšenico. Še dalje zunaj vasi samo ravno, cvetoče polje, za poljem nizek holm; tam se je klanjalo iznad rdečega vresja in praprotja troje samotnih belih brez tako ljubko in prijazno, da bi strmel človek vedrih lic in jasnih oči venomer nanje in bi na vse drugo pozabil... Za holmom gore z zelenečimi bukovimi gozdi; čisto v ozadju, kipeči nad vsemi gorami, so plameneli s kristalnimi, v solncu blestečimi vrhovi visoki snežniki. Nad vasjo in nad vso to božjo prirodo, nad travniki, nad njivami, nad holmi in

nad hribi pa se je bočilo nebo, se je prelivala sijajna modrina nebeška v tako čistem blesku, da je jemala skoraj vid.

Na travnikih so bili zdaj vaški otroci, prepevali in vriskali so skupno s ptiči, smejali so se toplemu pomladanskemu solncu in so skakljali živahno kakor metulji od zvončka do zvončka, od vijolice do vijolice. Povsod preko mehkih livad se je pretakal srebrni smeh otrok, žuborel je slajše kakor čisti studenec pod temnozelenim holmom... Hoj, mladost, zdaj se navriskaj in napoj, zdaj, ko je še čas!...

Ščink! Ščink! Ščink!...

Pelo je po blestečem sadnem drevju, veselilo se pomladi, pripelo je tudi do zagrjnjenega Maričinega okna, pelo in vriskalo dalje, šlo je mimo...

Bolna je ležala v sobi Marica, pa je slišala vesele pesmi ptičev zunaj na vrtu in je odprla mahoma trudne trepalnice.

»Mati! Ali je že pomlad zunaj?«

Z drhtečim, šibkim glasom je vprašala to mater, ki je sedela kraj njene postelje, obraz v dlani skrit.

»Otrok!«

»Povejte, če je že pomlad? Čemu je okno vedno zagrjneno?«

Skoraj na jok je šlo Marici, ali materi ravnotako; dobro je vedela že mati, čemu je puščala okno zastrto.

»Marica! Samo nekaj dni še... zdravnik je tako naročil...«

»Odgrnite zastor, odprite okno! Rada bi videla, kakšno je zdaj nebo.«

Mati je vstala in poljubila hčerko na vroče čelo.

»Marica, ti moj otrok!« —

Odgrnila je temno zaveso, in v sobo je posijalo modro nebo.

»Še okno odprite...«

Tudi okno je odprla mati, in gorko solnce je pobožalo Marico po licih in očeh.

»Saj je že pomlad! O, pomlad!« se je čudila Marica. »Pa zakaj mi niste tega že prej povedali? Kako lepo je nebo, kako toplo je solnce... O, da bi šla že lahko tudi jaz enkrat ven! Mati! Zvončkov, belih zvončkov bi rada, in vijolic, modrih vijolic...«

Materi je zdrknila svetla solza po licih navzdol.

»Glej, nisem storila prav, da sem odprla okno... zdaj se boš pa še jokala... Še teden dni, Marica, pa bo dobro...«

Zaprta je okno in ga zopet zagrnila, poravnala Marici odejo in zglavje in se sklonila globoko do bolnice.

»Samo jokati nikar, Marica! Zdaj si videla pomlad... nikar naj ti ne bo hudo... tudi ti pojdeš lahko kmalu venkaj na travnike med otroke.«

Odprla je varno vrata in odšla tiho iz sobe.

Potokoma so se ulile tedaj Marici solze iz oči in ji kapale na blazino. Kaj, že res pomlad zunaj?!... Kako hitro je prišla s svojim solničnim smehom, s svojimi vedrimi, jasnimi lici! In Marica še dozdej ni bila vedela, da je zunaj že pomlad; pet dolgih mesecev je ležala bolna v postelji, zima je bila zunaj, snežinke so gosto naletavale; pa je kar hipoma

zavel gorak južen veter in privedel s seboj na mehkih krilih pomlad. In zdaj je pomlad že pač povsod — saj jo je bila videla Marica sama. Nad vasjo, nad rdečimi strehami... pne se nebo, modro, smehljajoče nebo, pne se tam nad zelenimi travniki, in toplo sije solnce; na travnikih pa so otroci, cvetice trgajo in prepevajo; vsi so tam zdravi, veseli, skočni, vsi vriskajo, samo Marice ni med njimi, samo Marica ne more vriskati... Pomlad, posij tudi v sobo, nasmej se skozi temni zastor, ti jasno solnce!...

Počasi so se ji zapirale trepalnice, počasi so se sušile na licih in na blazini solze, voljna vdanost v trpljenje in sladak up v bodočnost sta ji legala počasi na dušo... Marica, nedolžni angelček, nikar se nič ne boj! Tudi ti boš še skakljala na bisernih travnikih med drugimi otroci, tudi tebi bo sijal še maj... Teden dni še, pa bo konec temu trpljenju...

Zavzdihnila je globoko, že v polsnu, in položila svoje tenke roke na odejo.

Da bi imela vsaj kaj zvončkov pri sebi, tistih belih! Povedala je bila materi, da bi jih rada, in mati ji jih prinese gotovo še pred večerom; pa ne samo zvončkov, tudi trobentic in dišečih vijolic ji prinese mati. In mračna soba bo postala nenadoma polna cvetic, polna prijaznega smeha in blagega vonja, tako da bo sivi somrak kar zbežal skozi luknjico v ključalnici, in se bo razlila namesto njega od stene do stene v mehkih, božajočih valih blagodejna solnčna svetloba; kakor belo oblečene device z dolgimi, razpuščenimi lasmi se bodo izprehajali bingljajoči zvončki semtertja po sobi, vsi visoki in lepi, s sladkim smehljajem na belih licih, zvončkljali bodo in se sklanjali nad Marico v postelji, poljubljali jo bodo na čelo in ji segali v roko, se spogledovali med seboj in hodili zopet naprej, paroma in v gručah, križem sobe; in vse polno bo vijolic, sladko dišečih, z njimi bo potrošena Marica od glave do nog, tudi trobentice bodo vmes in pomladanski žefran; nad izprehajajočimi se zvončki bodo letali zlati citrončki, pod stropom, zaviti v mehko svetlobo, pa bodo žvrgoleli veseli liščki, in vsa soba bo polna njihovih lepih pesmi...

Marica se je nasmehnila v sanjah in je popolnoma zaspala.

Pod mrak je stopila v sobo mati in je šla tihih korakov k postelji.

»Marica!« —

Še vedno se je smehljajal otrokov obraz.

»Marica! Cvetic sem ti prinesla...«

Mati je iztegnila roko, v kateri je imela šopek, izbrala nekaj najlepših vijolic in jih položila Marici na obraz.

»A-a-a... ah!« je zadišalo tedaj Marici, zasopla je in se je hipoma zbudila.

Ko je imela šopek v svojih rokah, se ga ni mogla dovolj nagledati; zdaj je božala bele zvončke in jih pritiskala k sebi na lica, zdaj je duhala vijolice, zdaj zopet je strmela v rumene trobentice. Naposled je prinesla mati v sobo lepo pisano japonsko vazo; Marica je dejala dišeči šopek vanjo in postavila vazo na nizko nočno omarico kraj svoje postelje.

»Čisto zdravo se že počutim!« je povedala materi.

Bliskoma je pretekel teden, in tedaj je smela Marica že iz postelje in venkaj pod toplo pomladansko nebo. Še nikdar v življenju ni bila Marica tako vesela kakor ravno takrat; mati jo je oblekla v svetlo praznjo oblekco, jo obula v tenke modre nogavice in nove rumene šolnčke, na glavo med zlate kodre las pa ji je privezala ljubko rdečo pentljico. Marica se je srečno nasmehnila, stopila na prag in pozdravila prepevaje solnčno pomlad; nato je odskakljala prožnih korakov, skoraj plešoč, po cesti iz vasi na dehteče travnike, med druge otroke...

Ščink! Ščink! Ščink!...

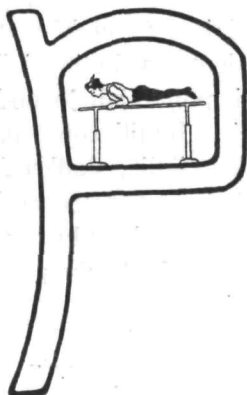
Tudi Marici so prepevali zdaj žgoleči ptiči, z njimi je žgoela veselo Marica sama. Kakor veliki, bleščeči liščki so jo pozdravili otroci, jo sprejeli medse in se pričeli poditi z njo skupaj dalje od cvetke do cvetke, Marica sama pa je bila kakor najlepši in najveselejši bleščeči lišček, najbolj je skakljala in vriskala in najbolj se je veselila pomladi...

IVO TROŠT:

Volka so pokopavali.

(Dogodba.)

odgoričani ujamejo volka v globoko jamo, ki so jo nalašč prej izkopali. Žalostno je tulila zver, ker je vedela, da jo na dnu čaka smrt. Ob jami se zbere malone vsa vas, ne le moški, tudi ženske, da poslednjič vidijo škodljivca. Ko odstranijo veje in dračje, skozi katere se je neprevidni požeruh vdrl v jamo, misleč, da ga čaka tam privezано jagnje, pa je bila le jančja koža in nekaj kosti, tedaj svetuje podgoriški starejšina Bolček, naj vaščani zmečejo najprej izkopano kamenje, da ga pobije, na vrh naj potem nasujejo prsti. Njegov nasprotnik, oče župan Bilček, pa ugovarja temu in zahteva, naj volka najprej zasujejo s prstjo, kar bo hitreje, na vrh šele naj zmečejo kamenje, da ne uide.

Vaščani so bili večinoma za Bilčkovo povelje, ker bo s tem delo prej dovršeno. Bolček se je moral molče vdati, ker je bila proti njemu velika večina Podgoričanov z Bilčkom vred. Pomagal je nerad tudi sam, najsi je grdo gledal, ker ni obveljala njegova.

Vaščani so hiteli s pokopom, in zver je še vedno tulila v jami in si tudi pomagala vedno višje in višje sproti na nametano prst. Pogrebci so se čudili, da volk neče poginiti.

»Žal mu je, da mora še tako lačen in mlad pod zemljo,« ugame ponosno Bilček, ko je bilo prsti malone do pol jame. Opomnil jih je, naj se podvizajo, da prej ugonobe zver. Nezaupno so pogledovali očeta župana,

češ: zver nam še pobegne, ko nasujemo prsti do vrha. Bilček pa ugovarja samosvestno: »Kaj še? Potem ga šele izlahka pobijemo s kamenjem.«

Toda volk ni počakal kamenja. Ko je imel prsti toliko pod seboj, da je lahko premeril z očmi, kakšen skok bo treba do vrha — smuk! — jo pcedi najbližjemu pogrebcu med nogami nazaj v gozd.

»Zdaj pa le bežimo!« reče Bolček, ki se mu je neznansko dobro zdelo, da je imel pogreb tako ponesrečen konec. »Bežimo!« svetuje tudi Bilček, ki je bil s svojo modrostjo sedaj že popolnoma na koncu. »Bežimo! Volk je šel v gozd klicat tovarišev, da mu pridejo pomagat proti nam in nas premagane raztržejo na kosce, ker smo mi izkopal jamo.«

Bolček se pa norčuje in se ozira z ostalimi vaščani za pobeglim volkom: »Bilček, tebi ne store volkovi nič žalega, ker si pomagal njih tovarišu iz jame.«

Bilček se ni dal kar tako zasramovati, pa je vprašal: »Ali nisi tudi ti pomagal metati na volka prsti?«

»Seveda, to je bila njegova edina rešitev, ki si jo ukazal — ti, volčji boter.«

Naglo so se vrnili domov Podgoričani ter čakali volkove za varnimi durmi. Bilček, volčji boter, je krevsal počasi od zadaj sam s svojo sramoto.

Velikonočna.

*Pred cerkvico mlaji visoko stoje, Jaz pa barvanih piruhov nisem imel,
pod njimi pa vlada veselje: jaz le kupil sem si piščali
„Le dobro pomeri, glej, piruh je lep!“ in na polje sem šel v kristalni dan,
in pomeril je in zadel je ... kjer škrjančki so se radovali ...*

*Hej, zdaj pa procesija gre čez polje,
veselo zvonovi zvonijo;
priklanja zelena se detelja,
in jaz piskam si melodijo ...*

Davorinov.

Tri ladjice.

*Tja k morju sem šel, Da bi ladjice sreče Zdaj pa čakam zaman
tja na tiho obal privedle domov; jih vse žalostne dni,
in ladjice tri a kmalu vtonile izgubil sem srečo
sem po morju poslal ... so sredi valov. in ladjice tri ...*

Davorinov.

Knežji kamen na Gosposvetskem polju.

Narisał Dragotin Humek.

M. P.:

Ustoličenje koroških vojvod.

d leta 568. dalje so prodirali Slovenci iz ogrskih planjav proti zahodu in so si osvojili polagoma zemljo ob Savi, Dravi, Muri in Soči; zasedli so sedanjo Kranjsko, Štajersko, Koroško, velik del Primorske, zahodno Tirolsko in del Salcburškega. Njih naselbine so se pa nahajale tudi po sedanji Dolenji in nekoliko po Gorenji Avstrijski. Leta 595. je bila naselitev dovršena, vsa osvojena dežela pa se je imenovala **Karantanija**. Na zahodu in severu so imeli karantanski Slovenci za sosede Bavarce, na vzhodu pa Obre ali Avare, divje jahače turškega pokolenja.

Že v teh časih so imeli Slovenci svoje vojvode, ki so jim bili voditelji v vojni. Prvi vojvoda karantanskih Slovencev, ki nam je znan po imenu, je bil **V a l u k**. S sosedi so se Slovenci mnogo bojevali. V teh bojih so izgubili tudi svojo samostojnost; da bi se namreč ubranili divjih navalov obrskih, je prosil slovenski vojvoda **B o r u t** Bavarce za pomoč; dobil jo je, a za izkazano pomoč so morali karantanski Slovenci odsihdob priznavati bavarsko nadoblast (sredi 8. stoletja). Vendar pa so obdržali tudi pod bavarsko vrhovno oblastjo še dalje svoje domače vojvode.

Po Borutovi smrti je zavladal karantanskim Slovincem njegov sin **G o r a z d**, ki se je mnogo trudil, da bi se dali njegovi podložniki krstiti. Tedaj so jeli prihajati med karantanske Slovence bavarski duhovniki salcburške škofije oznanjevat krščansko vero. Posvetili so več cerkvá, med njimi najimenitnejšo cerkev Device Marije pri Gospe Sveti ne daleč od Krnskega gradu, ki je bil najbrže navadano bivališče slovenskih vojvod.

Ko je leta 788. uničil frankovski kralj Karel Veliki bavarsko vojvodino, so stopili karantanski Slovenci neposredno pod frankovsko državo, a tudi sedaj so smeli še obdržati svoje domače vojvode. Izgubili so jih šele za Karlovega naslednika, ker so se zaradi nasilnega postopanja frankovskih uradnikov pridružili bratskim Hrvatom o priliki neke vstaje. Odslej so nadomeščali vojvode-domačine nemški grofje, ki so naseljevali med Slovence nemške naselnike. Tako se je polagoma ponemčil velik del nekdanje slovenske zemlje.

Leta 952. je združil cesar Oton I. vse dežele od Dunava pa do Adrije v upravno celoto Veliko Karantanijo in jo je povzdignil v vojvodino. Sprva je bila povečana Karantanija še združena z novo nastalo bavarsko vojvodino, a že cesar Oton II. je zaradi upornega vojvode razkosal Bavarsko v več delov (976. l.) Eden izmed teh delov je dobil zopet naslov: vojvodina Karantanija ali Koroška. Obsegala je današnje Štajersko, Koroško, Kranjsko, Istro in Veronsko marko. Vladali so ji vojvodi raznih rodovin, tako posebno Epenštajnovci (Eppenstein) in Španhajmovci (Spanheim). L. 1269. je prevzel Karantanijo češki kralj Přemisel Otokar II., ki pa mu jo je odvzel Rudolf Habsburški. Le-tá je podelil leta 1286. Koroško Majnhardu Tirolskemu, ko pa je leta 1335. umrl zadnji potomec tirolski grofov, je izročil nemški cesar Ludovik Bavarski Koroško Habsburžanom, ki ji vladajo še dandanes.

V vseh teh časih je veljala Koroška še vedno za slovensko deželo, in koroški vojvoda, četudi je bil Nемец, je veljal za slovenskega kneza. O tem se najlažje prepričamo, če si ogledamo obrede, ki so bili običajni pri ustoličenju koroških vojvod.

Ustoličenje koroških vojvod se je vršilo na Gosposvetskem polju na današnjem Koroškem. Kdaj so ustoličenje uvedli, nam ni znano, vendar pa smelo trdimo, da sega še v one čase, ko so bili Slovenci še samostojni. Izpremembe poznejšega časa so bile le neznatne.

Obred ustoličenja slovenskih vojvod nam opisujejo razni zgodopisci, med njimi najnatančneje opat Ivan Vetrinjski, ki je načeloval od 1314.—1347. leta vetrinjskemu samostanu v bližini Celovca.

Slovesnost se je vršila na sledeči način: Svoboden kmet je sedel na takozvani knežji kamen v bližini Krnskega gradu in cerkvice sv. Petra. Knežji kamen je bil del rimskega stebra iz bližnjih razvalin nekdanjega rimskega mesta, po imenu Virunum.

Okolo omenjenega svobodnega kmeta so stale neštete množice ljudstva, ki so pričakovale novega vojvodo. Ta je prišel slavnostno oblečen, a preden se je približal knežjemu kamenu, je moral sleči praznjo obleko in jo nadomestiti s kmetiško. V levici je držal palico, z desnico pa je vodil na vrvi lisastega vola ali lisasto kobilo.

Ko je svobodni kmet na knežjem kamenu zagledal bližajočega se vojvodo, se je obrnil proti narodu in vprašal v slovenskem jeziku: »Kdo je tisti, ki se tam približuje?«

Ljudstvo mu je odgovorilo: »Deželni knez je.«

Kmet vpraša dalje: »Ali je pravičen sodnik? Ali mu je mar blagor domovine? Ali je svobodnega stanu? Ali je čestilec in varih prave vere?«

Ljudstvo mu je odgovorilo: »Je in bo vedno!«

Zdaj vpraša zopet kmet: »S kakšno pravico me more pregnati s tega sedeža?«

Odgovor ljudstva se je glasil: »Odkupi ti ga s šestdesetimi vinarji, z lisastima živalima in z obleko, ki jo ima na sebi, tvojo hišo pa oprosti vseh davkov.«

Nato je udaril kmet vojvodo rahlo po licu, opominjajoč ga, da naj bo pravičen sodnik, potem pa je vzel obe živali in se umaknil s kamena. Zdaj je sedel vojvoda na knežji kamen, mahnil z mečem proti vsem štirim stranem sveta in je obljubil, da hoče biti ljudstvu pravičen sodnik.

Medtem je prinesel kmet v klobuku čiste vode. Vojvoda je izpil iz klobuka požirek vode v znak, da se bo zadovoljeval s tem, kar mu bo donašala domača zemlja. Nekatero koroške rodovine so imele baje pravico, da so smele pred ustoličenjem po okolici pleniti in celo požigati. S tem so hotele pokazati, kako bi se gojilo v deželi, če bi ne bilo poglavarja.

Po ustoličenju na knežjem kamenu je odšel novi vojvoda v starodavno gosposvetsko cerkev. Na potu ga je spremljalo ljudstvo in prepevalo slovenske narodne pesmi. V gosposvetski cerkvi je daroval najvišji duhovski dostojanstvenik slovesno sveto mašo, po službi božji pa je blagoslovil novega kneza, ki je imel tedaj še vedno kmetiško obleko na sebi. Zdaj šele se je preoblekel, njegovo kmetiško obleko pa so razdelili med siromake.

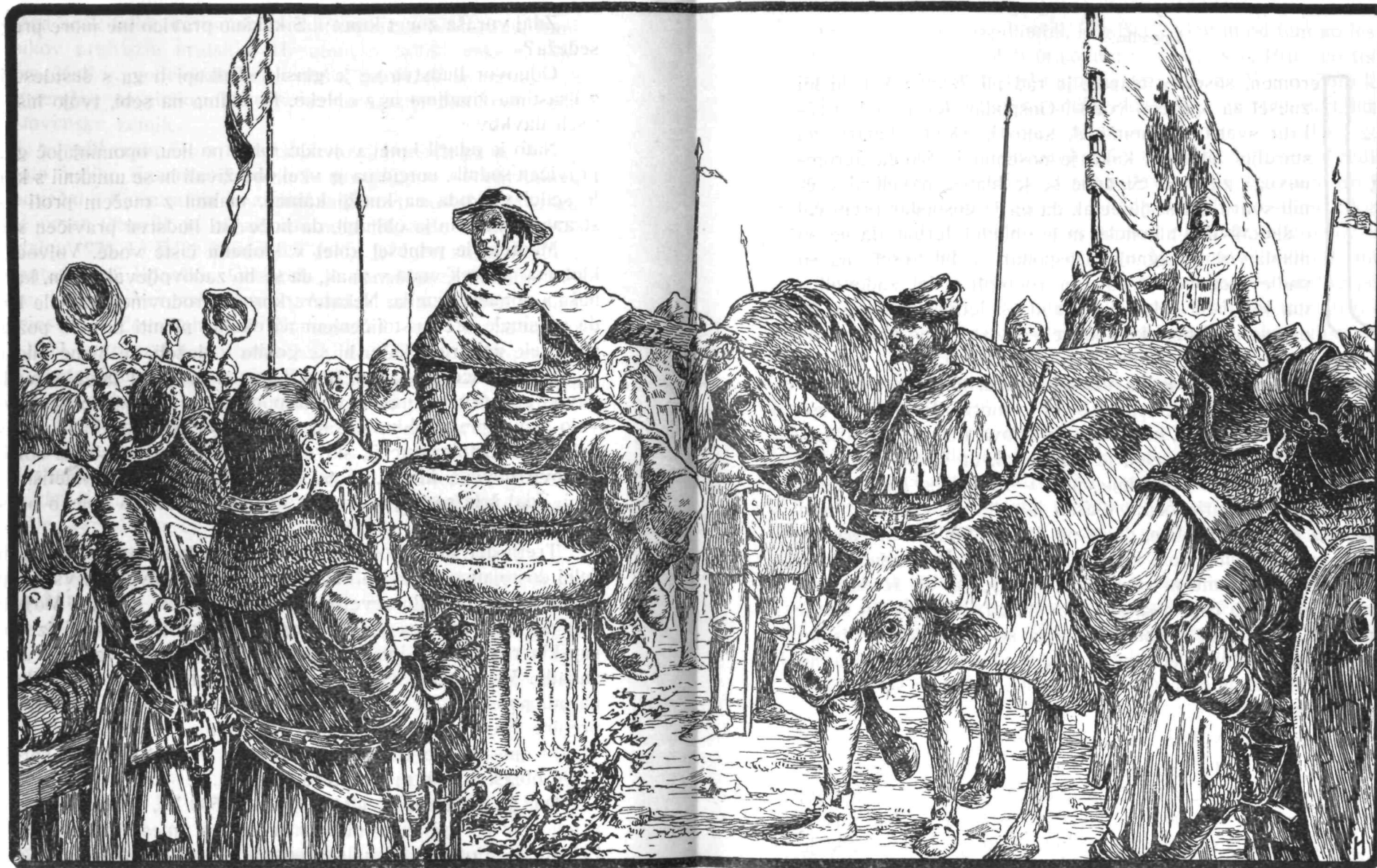
Tretji del slovesnosti je bil obed, pri katerem so stregli najvišji deželni dostojanstveniki, po obedu pa je odšel vojvoda z vsem spremstvom k vojvodskemu stolu severno od gosposvetske cerkve. Vojvodski stol stoji še dandanes na svojem mestu. Sestavljen je tudi iz kamenov virunskih razvalin in ima dva sedeža, enega proti vzhodu, drugega proti zapadu. Vojvoda je sedel na stol; tedaj sta se mu poklonila gospoda in narod, potem pa je potrjeval stare pravice, podeljeval nove in razsojal prepire. Nato je bila slovesnost pri kraju.

Iz opisanih obredov razvidimo, da je pri Slovencih sprejel vojvoda svojo oblast iz rok preprostega ljudstva.

Dne 18. marca 1914. leta je poteklo 500 let, odkar se je vršilo zadnje ustoličenje po opisanem obredu. Tedaj so umestili Habsburžana Ernesta Železnega. Pozneje so na starodavni obred pozabili, in vsa stvar se je izpremenila tako, da so koroški stanovi (zastopniki plemstva, duhovščine in mest) prisegli zvestobo vladarju na Dunaju.

Vojvodski stol na Gosposvetskem polju in knežji kamen (sedaj v celovškem muzeju) pa pričata še dandanes, kako so Slovenci nekdanj umeščali svoje vojvode.

Ustoličenje vojvode na Gosposvetskem polju.

Po H. W. Schmidtovi sliki narisal Dragotin Humek.

IVO TROŠT:

Nastavljena past.

Dogodba.

Jeromen, sosedov hlapec, je rad pil žganje. Vse bi bil znesel za »pečeno vodo«. Gospodar Jerin ga je večkrat svaril in opominjal, kako je škoda denarja za smrdljivi alkohol, kako je posebno še škoda Jeromnovega zdravja. Slednjič se je hlapec naveličal večnih svaril, pa se je delal, da ga je gospodar prepričal o škodljivosti alkohola, in je obljubil Jerinu, da ne bo nikoli več pil žganja. Gospodar je bil vesel, da so padle njegove besede na rodovitna tla, zadovoljen mu je stisnil roko in obljubil ob letu lepo darilo, če ostane mož-beseda. Hlapec se je slovesno zaveril, da ne okusi več nobene alkoholne pijače.

Sčasoma je pa vendar opazal gospodar, da hlapec ne drži svoje obljube tako zvesto, kakor bi jo moral. Jeromen je zopet vstajal s težko glavo, delo ga ni veselilo, njegova obleka je smrdela po žganju, in tudi njegov motni pogled je razodeval, da se hlapcu zopet vračajo tisti časi, ko je znosil poslednji vinar v žganjarno za »pečeno vodo«. Te opomnje mu je Jerin očital glasno in odločno vpričo zbrane družine. Jeromen je tajil ves užaljen, da bi pil žganje. Obleka morda res smrdi po njem še iz prejšnjih časov, ko se ni ogibal strupene pijače tako zvesto kot danes. Gospodar mu ni verjel, zakaj vedel je, da Jeromnova obleka ne smrdi iz prejšnjih časov tako, kakor da ga je hlapec pil še sinoči, in če bi prav, ali je mogoče, da bo tudi hlapec še iz tistih časov vsako jutro zopet krmežljiv in prepit, kakor ni bil tiste srečne tedne — nedavno še — ko mu obleka ni pričala o preveliki prijaznosti do žgane vode. Take moči nima nobeno žganje.

Ločila sta se oba nezadovoljna, oba različnih misli.

Gospodar Jerin si je poslej prizadeval, da bi kje zalotil Jeromna, ko bi odhajal v žganjarno ali bi se zibal lepo okrogel pozno v noč domov. Hlapec je opazil to nevarno oprezovanje, pa si je mislil, kakor tista miška, ki je ugledala nastavljeno past in se delala bolj modro kot človek, ki je nastavil past in naposled tudi res ujel miško vanjo: »Oho, le počakajte, oče Jerin! Mi hlapci smo danes modrejši kot vsi gospodarji skupaj. Ne ujameš me, pa ne, ako oprezuješ do sodnega dne in še na sodni dan popoldne, he, he!«

In prav tako pogosto kakor prej je vstajal vsako jutro le iztežka, prihajal klavern v hlev in k zajtrku. Poleg tega je še pogledoval gospodarja zaničljivo in zmagovito ter se usajal za vsako besedo, ki mu je bila količkaj navzkriž.

To je jezilo Jerina. Lepo nagrado je natihem obljubil onemu, ki bi izvohal Jeromnovo zvijačo. Hlapec je slutil vso to nakano in se smejal široko in pil žganje na skrivnem, kadar je hotel in kolikor je hotel.

Vsak večer, ko so odmolili, je odšel v hlev in od tam po lestvi na pod v mrvo, kjer je imel poletiti in pozimi svoje ležišče. Prav po tisti lestvi je podnevi nosil v velikem košu s poda rezanico za živino. Zato je visel obširni koš vedno, kadar ga ni rabil, poleg lestve ob steni na klinu.

Ko so pri Jerinu odmolili, je šla vsa družina spat. Tudi gospodar je samo še poslednjič pogledal okolo hiše in po njej, če je vse v redu in varno, pa je legel še sam k počitku. To je dobro pomnil Jeromen. Ko je čutil, da so vsi zaspali, je zlezl po lestvi s poda, krenil v gostilnico, kjer so imeli taki ptiči skrito posebno sobico, se tam napil do mile volje in se vrnil pozno poroči domov, ko je bila glava že polna alkoholovih mrah.

Dostikrat je bil tako natrkan, da mu muhe niso pustile po lestvi na ležišče. Odpodil jih je, ko se je napil vode, namenjene zjutraj za konjski napoj. Za ves svet bi ne maral, da bi ga zjutraj zalotil gospodar na tleh, ko pride pogledat v hlev.

Neki večer je bil slučajno doma. Jerin je došel z lučjo na pod in mu posvetil pod nos, rekel pa ni nič. Hlapec bi se bil najrajiši zagrohotal na glas, tako dobro se mu je zdelo, da ga gospodar ni ujel. Jezilo ga je pa tudi, ker je vedel, da mu je na sledi. Začel je biti vedno bolj oprezen. Gospodar je prišel z lučjo na pod še drugi večer. Našel je hlapca poleg postelje, ko se ni bil niti sezul, da bi šel počivat. Jeromen se je izgovarjal, da se mu ne mudi spat, ker je dolga noč, predolga, in on itak ne more zaspati nikoli pred polnočjo.

Zopet sta se ločila različnih misli, a nocoj je bil hlapec bolj zadovoljen s svojim uspehom nego gospodar. Izmisлил si je novo zvijačo.

Jeromen se nasmehne. Ko odide gospodar, zleze po lestvi v hlev, kjer je gorela luč vsako noč, sname koš s kljuke, kakor da gre po rezanico, in ga obesi z veliko leseno kljuko na lestvo. »Mi hlapci smo modrejši kakor vsi gospodarji, he, he!« Tako si misli natihem, in obraz se mu razširi v škodoželjen nasmeh. »Ko se vrne — še nocoj ali kadarkoli, ugleda koš in poreče: »Doma je moj hlapec nocoj. Koš si je pripravil kar na pot, da ga vzame zjutraj in kar spotoma natlači vanj rezanice, he, he!« Tako si je hlapec napravil navzlic gospodarjevemu oprezovanju prosto pot do ljubega žganjčka in nazaj. Gospodarja bo vodil za nos in hodil pit pečeno vodo, hodil še kam drugam ponoči, če se mu bo ljubilo, kadarkoli bo hotel.

Zares je vodil poslej za nos Jerina, ki ga je v sreču pekla sramota, da je zaman zalezoval skrivnega žganjarja. Več tednov je že hodil gledat z lučjo pod lestvo, pa je vselej ugledal na njo pripet koš za rezanico in mislil: Kaj bi lezel gor, ko je hlapec v mrvi! Saj si je že pripravil koš, da zjutraj spotoma naloži rezanice za živino. Po tej poti ga ne zalezem. Ali žganje pa le pije: tega ne more utajiti s sedmimi koši. — Tako je ugibal gospodar in krenil na druge misli, ki bi mu pokazale pot za to ukano. Hlapec Jeromen se je pa smejal natihem in se izdajal z izzivajočimi pogledi,

da bi najrajši zabrusil Jerinu pod nos: »He, he! Mi hlapci smo danes modrejši kot vsi gospodarji skupaj!« Jerin je pa čital že iz njegovih oči, iz njegovega vedenja to predrznost, kar je hlapca samo veselilo.

Večer za večerom je prihajal pozno domov in ves omotičen. Komaj je zlezel na pod, odkoder zjutraj ni bilo mogoče gospodarju doklicati: »Jeromen, Romen, Romen, Romen! Ali si se pogreznil v žganje?« Hlapec se pa ni oglasil, marveč se leno in brez skrbi pretegnil še dvakrat in trikrat na ležišču ter šele potem vstal s težko glavo. Vedel je, da ga varuje koš vsake nesreče in stoji med njim in gospodarjem kakor nepremostljiv prepad. Na to veselje je pil še huje tako, da je marsikako noč s svojim mačkom komaj našel pot do ležišča. In ko se je naslednji večer nabral alkohola, da skoro ni videl več poti pred seboj in spremljajočih ga žganjarskih muh, je z največjo težavo splezal po lestvi še ne do vrha. Tukaj se je pa spotaknil in telebnil z glavo navzdol v spodaj viseči — koš...

Pomagati si ni mogel nikamor, zakaj roke je imel stisnjene ob glavi v košu, a noge so tiščale za ostalim telesom navzdol. Kaj si je mislil in kaj je počel v tej prisilni pasti, ni maral pripovedovati nikoli. Gotovo pa je, da je tako visel do jutranje zore, ko je došel v hlev gospodar, se zopet ozrl v koš za rezanico, že menil godrnjati zaradi nevolje, ki mu jo povzroča sicer molčeči koš, ko zapazi, da se v košu nekaj giblje prav sumljivo. Stopi bliže in spozna po žganjarskem smradu, da je tisto, ki se giblje, njegov hlapec Jeromen, a po neprijetni leži, kakor je ostal v košu, ugane, da je hlapca v koš vrglo žganje in pa njegova modrost, ki je mislil, da ga bo spremljala, dokler bo on hotel voditi gospodarja za nos. He, he!

»Ho, ho!« se mu zareži Jerin. »Koš, koš si nastavljal meni, da sem ti verjel in da bi zaradi tega hvalil tvojo treznost. V koš si se pa sam ujel. Ho, ho, Jeromen, ali naj te pustim v pasti, ki si jo nastavil sam?«

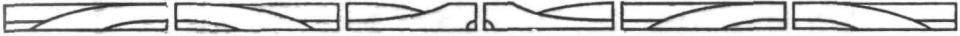
Hlapec je bil še malo živ. Govoriti ni mogel več, samo zdihoval je milo, kakor da prosi milosti obsojenec na smrt. Iz koša si sam nikakor ni mogel pomagati. Ves strt in zvezan je že premagal jezo in sramoto, premagal celo pijanost in slednjič spoznal, da mu tudi gospodar ne misli pomagati, ker ga je toliko časa vodil za nos.

»Ubil bi se zagotovo, da ni bilo koša, ki si padel vanj, dočim bi te na tleh čakala smrt,« mu pojasnjuje Jerin, a hlapec molči v smrtnih težavah in neopisnem strahu, da ga pusti v neusmiljenih kleščah — dokler bo sam hotel. To bi bila zares smrt, ki bi ga pa našla v košu, ne na tleh... Gospodar modruje v neskončno Jeromnovo žalost mirno še nadalje sam s seboj: »To je znamenje, da te nespokorjenega ne mara na oni svet do brotno nebo. Čas imaš, da se poboljšaš, klada pijana.«

»Oh, oh, saj — se — bo-o-m,« prosi zdihujoče hlapec. Sedaj pa molči gospodar in mu pomaga iz koša zopet na lestvo. Le z največjo težavo se mu to posreči. Jeromen je bil že tako otrdel v tesnih škripcih, da mu je moral gospodar pomagati tudi z lestve na tla. Tam ga je pustil in šel v hišo, kjer je kmalu vedela vsa družina o hlapčevi zvižaci in nesreči.

Hudo je bilo Jeromnu, ko so ga pozneje zasmehovali, a vselej se je premagal z zatrdilom, da poslej hoče ostati mož-beseda.

In res ni več pil žganja. Zadovoljen je bil sam in z njim tudi gospodar. Ko je minilo leto, so se ljudje še komaj spominjali nastavljenе pasti, toda Jeromen je ni pozabil. Njegov gospodar pa ob letu tudi ni pozabil obljubljenega darila za Jeromnovo vzdržnost. Prinesel mu je s sejma neko popoldne lepo novčarko, kamor naj bi hlapec spravljaj denar, namesto da bi ga znosil za žganje v gostilnice. Hlapec se je branil darilca in trdil, da ne more biti do smrti gospodarju zadosti hvaležen, ker ga je rešil iz koša — in pasti.

Tolarčki svetega Jožefa.

„Kaj so to zvezdice,
striček, povejte!
Aj, kak se svetijo,
striček, pogledjte!“

„Svetega Jožefa
to so denarčki,
suh njegovi so
beli tolarčki.

Lani, predlanskim
šel je bil v košnjo,
pa jih prisluzil je
skrinjo in mošnjo.

Jezušček, angelčki
zdaj se igrajo,
gori v nebesih po
tleh jih kotajo.

Če narediš pa iz
štirih kolesa,
pa te popeljejo
gori v nebesa.““

Časih kateri kar
mimo njih skoči
in se na zemljico
semkaj potoči.

Srečen je tisti, ki
beli denarček
svetega Jožefa
najde tolarček.

Cvetko Gorjančev.

Jurjeva.

Zacingljali zvončki beli
pesem so veselo;
mrzla burja, sneg in krivec —
vse je konec vzelo.

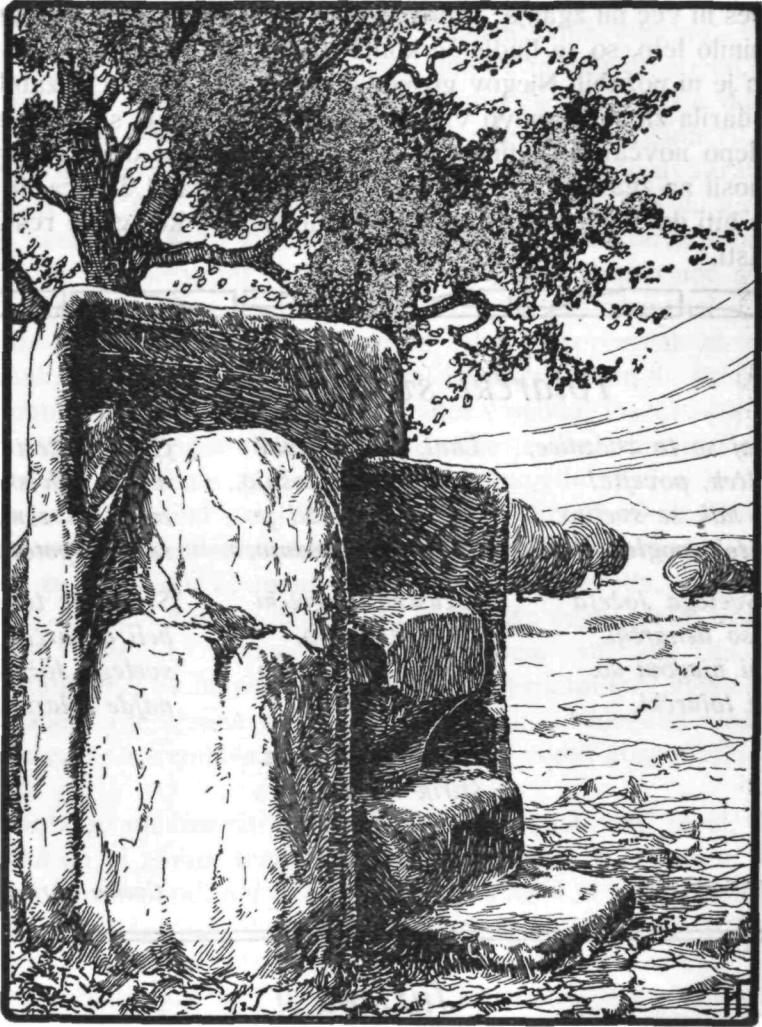
Prišel je na čilem vrancu
sveti Jurij v kraje,
vse možice je snežene
vmoril kakor zmaje.

In zato odprla Vesna
na stežaj je duri,
se čudila: „Kak junak si
hraber — sveti Jurij!“

In trobentice zapele
večno so mu slavo;
zacingljali zvončki beli,
venčali mu glavo.

Utva.

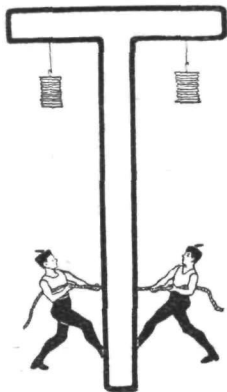

Vojvodski stol na Gosposvetskem polju.

Narisał Dragotin Humek.

DAVORINOV:

Bajka o citrončku.

ih pomlad je prišla, vir sladkosti in veselja. Dahnila je na zemljo, da so vstale zelene bilke, da je pognalo brstje na golem drevju.

Pod zemljo je donel glas, silen in močan; slišali so ga zvončki, vijolice, trobentice in bele marjetice in so vstali. Začuden so bili nad naravo, ker je sijalo solnce in se smejalo življenju. Ptičke so se vrnilo iz daljnih krajev in pozdravile pomlad; veseli glasovi so plavali čez poljano...

Solnce je zbudilo tudi citrončka, ki je spal v mali bubi pod široko streho. Izpredel se je iz postelje in si pomel oči, ko je ugledal svetlo solnce nad seboj. Pogladi in oznažil si je mala rumena krilca, brčice si je navihal in se odpravil v svet. Plaval je po zraku kot izgubljen žarek zlatega solnca in iskal znancev.

Siv krt je šetal po razoru. Zagledal je v zraku rumenega prijatelja in mu zaklical: »Kam pa, kam, citronček?«

»Ej, stric,« je odgovoril citronček, »ravnokar sem se zbudil, na pojedino sestre Pomladi grem.« In je odletel dalje...

Priletel je na gozdni breg, kjer je sedela Pomlad in kjer so stale mize iz zelenega mahu.

Pomlad, sestra citrončkova, je sedela na zeleni travi in sprejemala goste. Lepa je bila in ponosna, vsa posuta s cveticami in z zeleno krono na glavi. Vse stvarstvo je bilo njeno, in solnce ji je sijalo iz lepih oči...

Veliko živalc je bilo že tam: zelene žabice s hreščočimi trombami, rjavi hrošči, dolge pisane gosenice, lokavi kačji pastirji, kavalirske mušice, čebele v spremstvu os in trotoev, vitke enodnevnice in rejeni čmrlji, citrončkovi prijatelji.

Prišle so tudi male pikapolonice; zibale so se in se priklanjale zbrani družbi. Tudi črni muren in kobilica, vsa zeleno oblečena, sta obiskala družbo in zaigrala pesem, da so si navzoči brisali solze navdušenja. Ko se je gostija že davno začela, je prišel leni polž in opravičeval svoj pozni приход. Na modernem aeroplanu se je pripeljal lahki komar, obletaval goste in jim kazal svojo umetnost...

Citronček, opravljen za ples in veselje, je prisedel k mizi prijateljev čmrljev. Urne natararice mravlje so točile pijačo pri zvončkih in trobenticah in jo nosile na mize. Na male krožnike marjetic so prinašale ročna zelišča in sladke koreninice; gostje pa so srkali pijačo z modrih kelihov pomladanskega žefrana. Iztočile so veliko pijače in ker se jim je zdel citronček najlepši, so mu je prinesle največ. Rumeni kavalir pa je izpil vse, zakaj v prešerni radosti je pozabil na mero in moč pijače in se upijanil.

Pozno popoldne, ko je jelo zahajati solnce, je končala Pomlad svojo gostijo; poslovila se je od gostov in odšla...

Tudi gostje so se razšli, in citronček je odfrfral domov. Postrani je letal, krilca so udarjala neenakomerno, da ni čutil bližajočega se vetra.

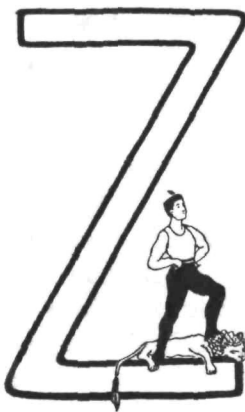
Na grmu sredi polja je sedel kos, mežikal v solnce in si žvižgal večerno pesem. Ugledal je metulja, zmedenega in vihravega, in nehal peti... Citronček je letel dalje; toda pripihal je veter in ga odnesel v razor. Ondi, na črni vlažni zemlji, je počival metulj in zaspal. Prišla je noč, zvezdnata, mrzla pomladanska noč; citronček je poginil, rumena pega v razoru...

Ko je zjutraj posijalo solnce, je prišel iz luknje med njivo stric krt. Ugledal je metuljčka, mladega citrončka, v razoru in se vrnil v zemljo. In ni ga bilo več nazaj tisti dan...

IVO TROŠT:

Zvonček bahač.

Zgodaj spomladi se dvigne zvonček iz zemlje, se baha ozira po snivajočem travniku, ki še ves pust in premrl komaj čuti žarkov pomladnega solnca, in kliče: »O, cvetice, mlade ve sestrice! Kako ste zaspane! Solnce se široko smeje z neba in vas vabi v veselo življenje. Kaj da se niste še naspale, zaspanke?«

Druge pomladne cvetice so se šele prebujale iz zimskega spanja in komaj so v snu čule mladega bahača. Kar se oglasi izpod bližnjega grma troben-tica, ki je s samo enim očesom gledala iz talne ruše: »Nam očitaš, da smo zaspane. Koliko prej si se pa ti lani spravil spat kot me! Ali ne pomniš, kako si bil že hromoten, zaspan, star in malo več živ, ko smo me bistro gledale v božje solnce ter se košatile s cvetjem in zelenjem? Kdor dolgo spi, se tudi naspi.«

Zvonček je previdno povесil glavico, spoznal resnico in molčal.

Že cvetke cveto . . .

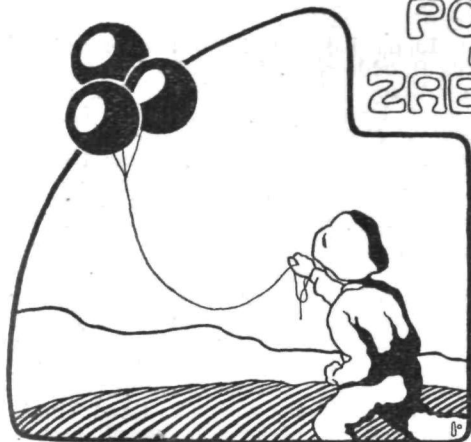
*Na trati zeleni že cvetke cveto,
na barju so že tulipani,
upirajo čašice v modro nebo
in solnčece sveti v poljani . . .*

*Kot cvetke po solncu zelo hrepene,
želijo po jutranji rosi,
odprimo pomladi zdaj svoje srce,
da vanje veselja natrosi!*

Davorinov.

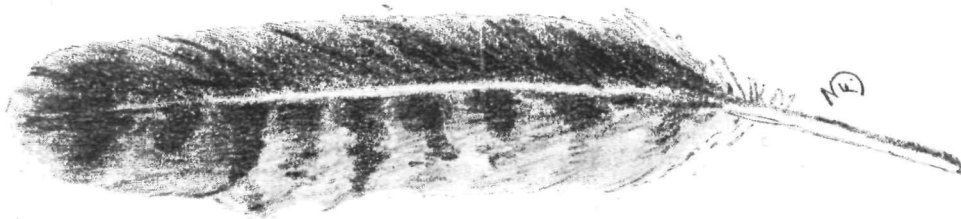

POUK IN ZABAUA

Mladi risar.

Priobčil *Fr. Zagorc.*

Besedna uganka.

Priobčil *Fr. Rojec.*

Ne preveč in ne premalo,
naj ga bode ravno prav:
takrat pa zasluži hvalo
vseh pozemeljskih nižav!

Iz ozračja sicer pade,
ker nič ne koristi v njem;
a na zemlji on zaklade
in bogastvo da ljudem.

Če več let bi ga ne bilo,
nehala bi vsaka rast,
in kar kdaj se je rodilo,
smrti bi zapadlo v last.

Večkrat pa v togoti silni
razjezi se nad zemljó
ter se v meri preobilni
spušča dan in noč na njo.

Kamenje se trga z gore
in zasiplje cvetni dol,
da se časih komaj more
še rešiti človek gol.

Kdor trpèl vsled take škode
ali zrl jo je drugjé,
hitro zdaj uganil bode,
kaj izvor in vzrok je njé!

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev uganke v uri v tretji številki.

- 1, 2, 3 = lastovka,
- 3, 4 = kača,
- 4, 5 = čaša,
- 5, 6 = šakal,
- 6, 7, 8, 9 = Kalvarija,
- 9, 10, 11 = jabolko,
- 11, 12, 1 = koralá.

Prav so jo rešili: Tilka Jelenec, učenka 8. razreda v Šmihelu; Božena Jelenec, učenka IV. razreda v Novem mestu; Marija Ganglova, učenka III. razreda v Idriji; Milivoj Ilešič, učenec I. razreda II. drž. gimnazije v Ljubljani; Irma Kocjan,

Stanka Hrovat in Slavka Žnideršič v Trnovem; Slavko in Milica Valenčič v Trnovem; Vr-

bovšek Lenčika, Kajšek Tonica, Marica Vračko, Lipnik Pavlinica, Klungenštainer Lojzika, Šega Micika, Kotošek Franica, učenka IV. razreda II. oddelka v Zibiki, pošta Pristova (vse te le deloma); Marijan Rus, učenec III. razreda v Kranju; Danica in Vladka Žen, učenki ljudske šole v Soteski; Stanko Zupančič, učenec 2. razreda v Št. Rupertu nad Laškim; Micika Trstenjak, Vlasta Rajšpova, Roža Serajnikova, Nežika Škrjanec, Sever Ana, Slava Serajnik, Gera Vaupotič, Lešničar Cecilija, Zimerleut Micika, Štucl Marija, učenke III. razreda II. in I. oddelka v Ormoški okoliški šoli; Mercina Danica, učenka IV. razreda I. oddelka ljudske šole v Vipavi; Olga Korber in Mici Krulej, učenki VI. razr. I. od. v Sevnici; Andrej vitez Grasselli, učenec I. razreda na III. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani; Nikolaja pl. Grasselli, učenka v Ljubljani; Olga Drukar, učenka IV. razreda v Gorenjem gradu; Mavricij Zupančič, Lovro Benet, Janez Kerštajn, učenci v Ratečah na Gorenjskem; Marija Kozina, učenka III. razreda v Vipavi; Vlasta Rudež, Grad Tolsti-vrh; Maks Farkaš, učenec V. razreda pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah; Franc Bar, dijak v Ljubljani; Milica Kranjc, učenka III. razreda mešč. šole v Mariboru; Milan Gostiša, učenec III. razreda C. M. šole v Trstu; Stanko Skok, učenec III. razreda v Domžalah; Pavel Koren, Franjo Lešnik, Bogomir Mlakar, Anton Žličar, Jernej Stožir in Anton Majcen, učenci V. razreda deške ljudske šole v Celju; Fran Schwentner, Karel Cerovšek, Anton Goričan, Franc Zahojnik, Karel Tiršek, Ciril Raznožnik, Ivanka Brinovec, Vilma Lavrič, Ljudmila Golob, učenci in učenke VI. razreda na Vranskem; Frančiška Slana, Jozefa Filipič, Jozefa Farkaš, Ana Novak, Alojzija Lah, Ljudmila Kegl, Margareta Gottlieb, Mici Topolnik, Frančiška Petovar, Anica Kossi, Franc Topolnik, Stanislav Vrbnjak, Fr. Kosi, Fr. Filipič in Alojzij Loparnik, učenke in učenci VI. razreda pri Sv. Križu na Murskem polju.

Za 3. štev. „Zvončka“ prepozno došli rešilci demanta v 2. štev. „Zvončka“: Mirka Nagu, učenka v Orehovici pri Št. Jerneju; Elica Herzog, učenka V. razreda pri Sv. Križu na Murskem polju.

Past za bolhe.

Past za bolhe so si izmislili Kitajci — seveda že bogve kdaj. Stvar je čisto enostavna: Vzame se poljubno dolg kos bambusa s približno 6 cm premera; vanj se napravijo po dolgem luknje. Nato se vzame ravno tako dolgo, a za par cm tanjšo palico; namaže se s ptičjim klejem in porine v opisani bambus — in past je gotova. Ta past se položi v posteljo na poljubno mesto. Bolhe, ki zlezejo v luknjice, se vjamejo na kleju. Ali se bolhe rade love v to past, tega viri ne povedo.

Tiger na trgu in v tobakarni.

V Bruslju je ušel zaradi neprevidnosti čuvajev iz menažerije Hagenbekove velik tiger. Tekel je naravnost na trg, kjer je provročil velikanski strah. Nato je tekel tigar, ne da bi koga napadel, v sosednjo ulico in se je zaletel v neko tobakarno. Prodajalka, ki je bila v sosednji sobi, je priletela v tobakarno, da bi postregla kupcu. Ko je zagledala zver, je zbežala in zaprla vrata za sabo. Medtem so že prišli čuvaji in policaji, ki so obstopili tobakarno. Vstopiti pa se ni upal nihče. Končno je prišel po daljšem mučnem čakanju krotilec, ki je vstopil in odvedel zver, ki ga je popolnoma slušala, zopet nazaj v njeno celico.

Kitajska dekliska imena.

Na Kitajskem dekle ne dobi že ob rojstvu stalnega imena, ki bi ji potem ostalo vse življenje, marveč jo imenujejo po okolščinah in starosti eden tako, drugi drugače.

Ko je čisto majčkena, jo oče imenuje n.pr. „lunin žarek“, ko je nekoliko večja, jo mati imenuje „malo golobico“, bratje enostavno „sestrico“ in obiskovalci „domačo hčerko“; služabništvo jo časti kot „malo gospodično“. Potem so jako priljubljena imena raznih cvetic, med vsemi orhideje, ki je znamenje največje nežnosti in vonjavosti. „Plaha cvetka“, „Sladka cvetka“ so tudi jako priljubljena imena za mlado Kitajko. Druga imena se nanašajo na značaj, n.pr.: „Čisto srce“, „Pokoj in skromnost“, „Čednost in lepota“, „Zvestoba“, „Resnica“ itd. Drugi dajo deklici zopet ime „Wangpan“ t. j. deklica brez brata, ki si ga pa želi; ako nato res pride na svet tudi bratec, ji izberejo pa drugo ime.

Kraj brez solnca.

Znano zdravilišče Hallstat v Salzkammergut, ki ima nad 2000 prebivalcev, je od vseh strani tako obkoljeno z visokimi gorami (Krippenstein 2105 m, Rauhen Kegel 1794 m, Zwölfkogel 1978 m, Firlatz 1933 m), da njegovi prebivalci v zimskem času pol-drugi mesec sploh ne vidijo solnca. Prebivalci ob jezeru pa so celo tri meseca brez solnca.

Zbirka metuljev, vredna 4 milijone kron.

Washingtonski narodni muzej je kupil od Williama Schausa, ki živi sedaj v Twickenhanu, zbirko, ki obsega nad 60.000 srednjeameriških in južnoameriških metuljev, katerih vrednost cenijo nad 4 milijone kron. Schauss, ki je bogat mož, je metulje zbiral dvajset let.

Velecenjeni gospod!

Vselej, kadar prebiram Vaš kotichek, se mi zbudi želja, da bi Vam tudi jaz pisal.

Star sem 8 let, hodim drugo leto v šolo, namreč v I. razred II. odd. v domači vasi Boh. Bistrici.

Imam očeta in mater ter 6 let starega brata Milka.

V šolo hodim prav rad, sankam se pa tudi rad.

S spoštovanjem pozdravljam vdani

Stanko Mencinger.

Odgovor:

Ljubi Stanko!

Lahko se Ti je sankati v Bohinjski Bistrici, kjer imate snega in sankališč na izbiro! Saj prihajajo k vam veseli ljudje celo iz drugih krajev, da se morejo v zvrhani meri naužiti zimskih radosti! Sedaj je pa tega veselja gotovo že konec, in tudi nad prelepo Gorenjsko že vejejo topli pomladni dihi.

*

Č. g. Doropoljski!

Mnogo sem že čitala o Vas. Slišala sem tudi, da ste velik prijatelj otrok. Zato sem Vam sklenila tudi jaz pisati nekoliko o svojem rojstnem kraju:

Rojena sem v Senožečah. Moja rojstna hiša stoji ob glavni cesti. Hodim v šolo v IV. razred. Imam tudi še starejšo sestro, ker ne hodi v šolo, zna prav lepo kleklati. Moj oče je posestnik. Poleti hodim z veseljem na polje in prepevamo sladke pesemce. Pozimi pa hodim redno v šolo, ker tam se tudi mnogo lepega in koristnega naučim. Po šoli sedim doma v gorki sobi, moje veselje je čitati kake lepe povesti. Tako mi minevajo pri mojih ljubih starših dnevi mojih mladih let. Sedaj pa končavam svoj boren spis o svojem rojstnem kraju. Pozdravljam Vas in ostajam Vaša prijateljica

Anica Medenova
v Senožečah.

Odgovor:

Ljuba Anica!

Tvoje življenje poteka lepo ob delu in veselju. Vsak letni čas Ti donša posebnih opravil in razvedril, da se gotovo nikoli ne dolgočasiš.

*

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Pišem Vam prvo pisemce. V šolo hodim 2. leto. S sestro Danico sva skupaj v 2. oddelku popoldanske skupine. Njo imam jako rada. Jaz sem ravno eno leto mlajša od Danice. Časih se grem z njo malo podrsat v sneg. Mi imamo lep vrt. Imamo tudi zajčke pa mucka in psa Valdija. Prosim, natisnite moje pisemce v kotichek gospoda Doropoljskega!

Lepo Vas pozdravlja

Vladka Ženova, učenka v Soteski.

*

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Danes Vam pišem prvikat. Hodim v šolo v Soteski drugo leto v 2. oddelek popoldne. Moj papa je učitelj. Moja mama je učiteljica ročnih del. Imam še eno sestro Vladko. Ona hodi prvo leto v drugi oddelek popoldne. Vaš „Zvonček“ rada čitam. V šoli se učim pridno. Po šoli se grem malo v sneg podrsat, ako mi mama dovoli. Če bi imela sanke, bi se šla sankat. Letos je jako lepo za sankanje. Prosim, natisnite to pisemce v kotichek gospoda Doropoljskega!

Lepo Vas pozdravlja

Danica Ženova, učenka v Soteski.

Odgovor:

Ljuba Vladka in Danica!

Pisali sta mi skupaj, naj Vama tudi skupaj odgovorim, da bom prej gotov in da obema prej ustrezem. Kakor vidim iz obeh pisem, gojita obe isto veselje pozimi. Nemara sta tudi sedaj spomladi enakih misli ter hodita po končanem delu uživat veselje mladih dni venkaj v lepo, cvetočo prirodo. Prav je tako!

Dragi g. Doropoljski!

Po dolgem času se zopet oglašam v Vaš kotiček. Me prav pridno telovadimo ter se pripravljamo na nastop. O izidu Vam hočem poročati. H koncu Vam voščim vesele velikonočne praznike. Vljudno Vas pozdravlja in prosi za odgovor

Vaša vdana

Vlasta Horvatova
v Ptuju.

*

Predragi gospod Doropoljski!

Tudi jaz se enkrat priglašam v Vaš kotiček. Misliła sem si, drugi toliko pišejo, zakaj pa jaz ne bi? Sedaj Vam hočem nekaj o nas poročati. Hodim v 5. razred. In ker se marljivo učim, je skrbela tudi moja učiteljica za zabavo. Naučila nas je lep ples s petjem. Mamica nas je kostumirala. Mene za Gorenjko, Vlasto za Trnjulčico in Vidko za Rdečo kapico. Tako smo končali prav veselo pust. Ker se pa bližajo prazniki, Vam pošiljam to-le sliko in prosim, da bi jo priobčili.

Voščim Vam vesele praznike!

Vaša

Tatjana Horvatova
v Ptuju.

Odgovor:

Ljuba Vlasta in Tatjana!

Obema bodi izrečena najlepša zahvala za voščila. — Vlasta, Ti mi povej, kako je uspel telovadni nastop. Tatjana, Ti mi pa ne zameri, da Tvoje risbe ne morem priobčiti, ker je preveč nejasno narisana. Kliščé, kakršnega je treba napraviti iz svinca za vsako sliko, bi bil po taki risbi tudi nejasen, da bi se nazadnje nič ne razločilo. Kadar še kaj narišeš, delaj s tinto ali s tušem!

*

Veledenjeni gospod Doropoljski!

V „Zvončku“, ki ga prav rada berem, vidim, koliko učenk in učencev Vam piše in kako radi imate otroška pisma. Hočem Vam tudi jaz pisati:

Jaz sem učenka IV. razreda ljudske šole v Šmarju. Uči me gospod nadučitelj Z. Mikuž, ki je prav dober in ljubezniv. Vsi otroci ga imamo jako radi. Imam več večjih bratov in sester. Dve sestrici sta mlajši od mene in že tudi hodita v šolo. Angelca hodi v II. razred in Tončka v I. razred. Vse tri prav rade beremo knjige, najrajše seveda „Zvonček“, ki nam ga pošilja naš bratranec, gospod dr. Ivan Lah, ki smo mu prav hvaležne. Če boste dobili to moje pismo, Vam bom že večkrat pisala. Vidim, da — žal — ravno iz našega kraja ne dobite nobenega pisma. Prav rada bi videla, da bi me ne pozabili v svojem kotičku

Prav lepo Vas pozdravlja

Anica Smoletova,
učenka šmarske šole na Dolenjskem.

Odgovor:

Ljuba Anica!

Kakor vidiš, Te nisem pozabil. Zato pa pričakujem, da ostaneš zvesta svoji obljudi in da mi še večkrat pišeš, zlasti še zato, ker res iz vašega kraja ne dobivam nič glasov, kakor bi v Šmarju ne poznali „Zvončka“.

*

Veledenjeni gospod Doropoljski!

Čitala sem v „Zvončku“, da ste prijatelj mladini, zato Vam prvič pišem nekaj vrstic. Jako rada čitam „Zvonček“, posebno pa dolge pravljice. Hodim v IV. razred II. oddelka v Senožečah. V šoli se učimo: računstvo, pisanje, zemljepis, zgodovino, prirodopis, prirodoslovje, nemško, petje, risanje, slovensko in ženska ročna dela. V šolo hodim rada. Stara sem enajst let. Imam še dva mlajša bratca in dve starejši sestri. Veselilo bi me, ako bi našlo to pisemce odgovor v „Zvončku“.

Srčno Vas pozdravlja

Vaša vdana

Gabrijela Zelenova,
učenka II. razreda II. oddelka
v Senožečah.

Odgovor:

Ljuba Gabrijela!

Praviš, da posebno rada čitaš dolge pravljice. No, pa saj je res lep pravljčni svet, ki tako mogočno vpliva na človeško fantazijo. Takega blaga imamo dosti tudi med narodom. Treba je pa to narodno blago pravočasno zbrati, da se ne pozabi in ne pogubi. — Ako Ti je znana kaka narodna pravljica, jo kar zapiši in pošlji meni!

Kotičkove risbe.

J. Veronik: Prijateljice „Zvončka“.